

Accountant: verdwijnen of veranderen

De accountant verdwijnt. Die voorspelling is de afgelopen maanden door verschillende economen en wetenschappers gedaan. Natuurlijk kunnen computers en robots werkzaamheden en handelingen overnemen, maar zal het heus zo'n vaart lopen?

Wilma Wolters

Half januari deed macro-econoom Eric Bartelsman de maatschappij opschrikken met zijn prognose in het Financieele Dagblad: binnen dertig jaar is de helft van de banen overbodig. Naast hem concluderen meerdere onderzoekers dat over een jaar of twintig, dertig meerdere functies, vaak vooral administratieve, komen te vervallen. Onlangs nog kwamen twee onderzoekers aan de universiteit van Oxford tot de slotsom dat 'de computer' veel werk zal overnemen. Accountancy heeft volgens hen een kans van 94 procent om in de toekomst ingelijfd te worden door computers. Een verklaring voor deze vermoedens is wel te geven: cijfers zijn, makkelijker dan bijvoorbeeld tekst, te automatiseren en daarna te controleren. Bovendien gelooft bijvoor-

beeld Bartelsman dat we een tijdperk van versnelde verandering in nieuwe technologieën tegemoet gaan. V-focus vroeg een aantal experts naar hún mening.

Digitalisering

"Het beroep accountant zal niet volledig door computers worden overgenomen, daar geloof ik niet in", luidt de mening van Mark Geerlink van Profilink, een wervings- en selectiebureau binnen de accountancy en fiscaliteit. "En ook als wordt geroepen dat de helft van de accountancybanen zal verdwijnen, denk ik daar nog steeds anders over." Geerlink verwacht dat mensen onmisbaar blijven in de accountancy. "Hun werk zal niet van a tot z gedaan worden door computers, maar misschien dat het van a tot k geautomatiseerd wordt. Het stuk van l tot z zal nog altijd door een persoon gedaan worden."

Ook bij Alan Accountants en Adviseurs in het Groningse Leek gelooft men niet dat het beroep accountant door computers zal worden ingevuld. Directiesecretaresse Antje Kneefel geeft aan dat, zeker in de agrarische sector, het persoonlijke contact belangrijk blijft. "Bovendien heb je te maken met regels en vraagt bijvoorbeeld een bank voor een financiering nog altijd om de jaarrekening. Soms moet die toegelicht worden en het wordt op prijs gesteld als dat persoonlijk gebeurt." Het loopt zo'n vaart niet, lijken deze mensen uit de sector te zeggen. Maar toch... de kopstukken bij een van Nederlands grootste agrarische accountantsbureau geven minder tegengas. Fouk Tsang, voorzitter van de Raad van Bestuur van Alfa accountants en adviseurs, schreef onlangs dat hij denkt dat computers 'binnen vijf jaar naar een 99,9

Tabel 1

Een deel van de rangschikking die de onderzoekers aan de universiteit van Oxford hebben gemaakt van banen die kans maken om overgenomen te worden door computers (hoe dichterbij 1,00, hoe groter de kans).

Plaats	Kans	Baan
56	0,012	microbiologen
61	0,014	marketingmanagers
122	0,038	dierenartsen
137	0,047	boeren, ranchers en andere agrarische managers
147	0,061	dierwetenschappers
206	0,20	epidemiologen
217	0,23	financieel analisten
295	0,49	agrarische ingenieurs
583	0,93	slagers en vlees(uit)snijders
589	0,94	accountants
608	0,94	agrarische inspecteurs

procent herkenning van facturen kunnen gaan'. In zijn verhaal, dat hij overigens op persoonlijke titel schreef, verwijst hij naar de hoeveelheid factoren waar een computer rekening mee moet houden om een auto veilig te laten rijden, en dat die hoeveelheid bij het boeken van een factuur vele malen beperkter is.

Ook zijn collega Dirk ter Harmsel, die directeur vaktechniek accountancy is, geeft aan dat er wel heel veel gaat veranderen.

"De digitalisering is een bedreiging voor de werkgelegenheid van de mensen die in het verwerkingsproces zitten. Administratie, boekhouding, die basiswerkzaamheden gaan verdwijnen." Daar is Geerlink het overigens deels mee eens, maar hij durft niet zo ver te gaan. "Ik zie wel dat binnen nu en vijf jaar de assistentfuncties voor twintig tot dertig procent zullen verdwijnen, in met name de grote accountancykantoren." De digitalisering heeft nog lang niet zijn eindpunt bereikt, denkt Ter Harmsel, en daarom zal het verzamelen, rubriceren en analyseren van data alleen maar verder gedigitaliseerd worden. "Maar de accountant blijft nodig", zegt hij.

Nieuwe rol: advies

Waarvoor is de accountant dan nog steeds nodig? Het beroep zal zich meer in de richting van de advisering gaan bewegen, is de verwachting. Maar dat gebeurde toch al wel? Geerlink: "Dat werd de afgelopen vijf jaar wel geroepen. Maar in de praktijk gebeurt het nog maar mondjesmaat. Ik zie nog gere-

geld dat accountants een jaarrekening neerleggen en dan weer gaan. De nieuwe rol van accountant kan nog veel verder worden uitgediept."

Profilink zag ook dat daartoe de eisen die aan een accountant gesteld worden, de laatste jaren veranderde. "Accountants moeten commercieel ingesteld zijn, ook in staat zijn een klant binnen te halen. En ze dienen advies te geven, op de stoel van de ondernemer te gaan zitten. Verder is er de harde eis dat de opleiding tot accountant wordt afgerond. Die eis was voorheen niet altijd hard."

Ter Harmsel vindt dat de agrarische sector al een heel eind op weg is in die nieuwe functie van advisering. "Ik zie veel agrarische accountants die ondersteuning geven bij de bedrijfsvoering. Het doorspreken van diverse toekomstscenario's is ook iets wat de ondernemer erg op prijs stelt." Daartoe zal de kennis van de sector en de onderneming die een accountant heeft, wel groter moeten zijn dan wat die in het verleden was. "Klopt", zegt Ter Harmsel, "ondernemers willen over de toekomst praten, niet over cijfertjes van twee jaar geleden. Accountants moeten bovenop de cijfers zitten, snel analyseren en meedenken over vervolgstappen."

De accountants bij Alan werken al op zo'n manier, weet Kneefel. "De advisering wordt erg op prijs gesteld. De tijd van cijfers inkloppen en klaar ligt al lang achter ons. We proberen mee te denken met de klant en praten niet meer over welk cijfertje precies waar hoort te staan, maar bekijken waar kansen en risico's liggen voor klanten of welke zaken volgend jaar anders moeten. De accountant van nu en die van de toekomst denkt beter na over te leveren cijfers waar hij vervolgens in een gesprek dieper op in gaat."

Automatisering zien als kans

Eigenlijk is de digitalisering dus niet zozeer een gevaar, maar levert het vooral werk op dat de klant waardeert. Ter Harmsel: "De accountant die hierin niet meegaat zal het moeilijk krijgen. Het is een gegeven dat gegevens sneller beschikbaar komen, daar

MARK GEERLINK

"Mensen blijven onmisbaar in de accountancy."

Foto: Profilink

DIRK TER HARMSSEL

"Administratieve accountancybanen komen in het gedrang, adviseurs krijgen nieuwe taken."

Foto: Alfa accountants en adviseurs

moet je dan wat mee doen." Geerlink denkt dat er door de automatisering juist ook nieuwe banen worden gecreëerd of dat op zijn minst de taken van de accountant zullen uitbreiden. "Door complexere automatisering kunnen er allerhande rapportages worden gemaakt en die kunnen accountants dan weer meenemen in hun advisering." Uiteindelijk helpt de digitalisering dus vooral om nog beter in te kunnen spelen op de wensen van de klant.